

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

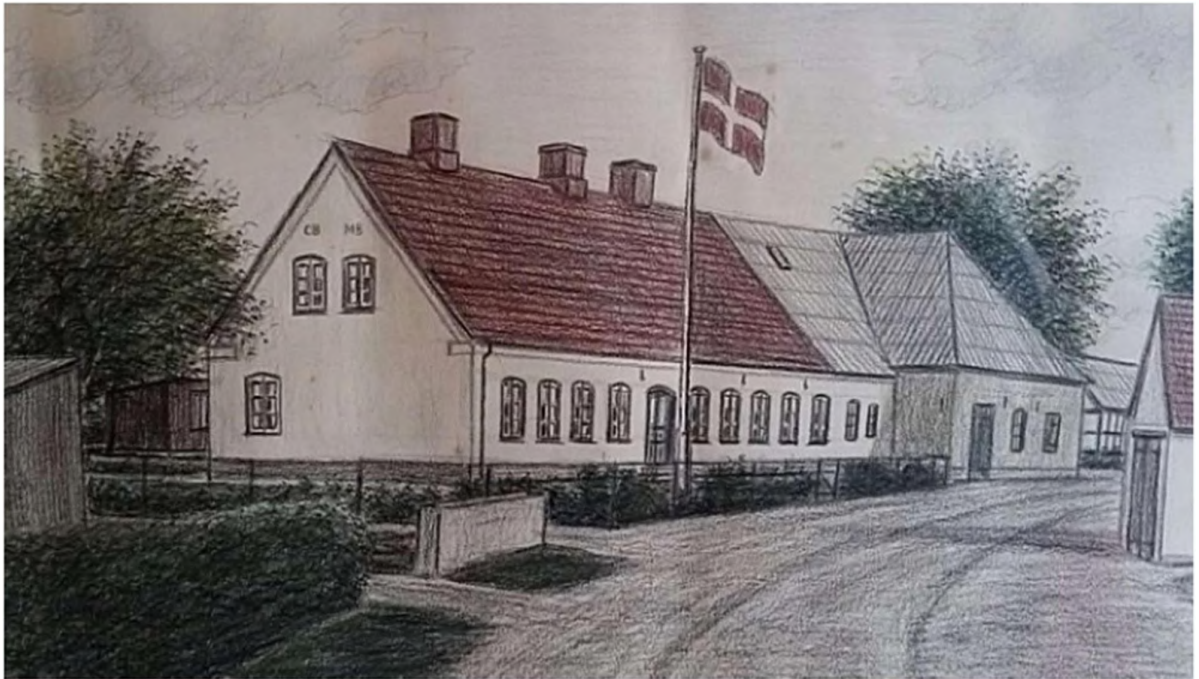
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Hvis vægge kunne tale

Lyngmosevej 2 i Lunden og dets beboere gennem 350 år.

Arne H Blom, 2023

*Tilegnet vor gode naboer,
Grete og Henrik Valentin og deres børn.*

Hvis vægge kunne tale

Hvis disse vægge kunne tale, hvad kunne de mon alt berette om livet i dette hus gennem mere end 3 århundreder? En hel del vel sagtens, og som vi aldrig vil få kendskab til, da vægge jo ikke kan tale og øjenvidner for længst ikke er blandt os længere. Med sikkerhed kan dog siges, at her har været megen glæde og velbefindende, megen kærlighed, hengivenhed, ømhed, til tider fryd, morskab og lyksalighed, og fra tid til anden forhåbentlig også stolthed over egne bedrifter. Men vi kan også været sikre på er, at der gennem flere perioder har været frygt og sorg, og måske vrede over tidernes ugunst.

I huset boede familien Blom, én af de over 25 slægter i Danmark, der bærer dette navn, og som i øvrigt ikke er i familie med hinanden trods navnesammenfaldet. Gennem 7 slægtled gik ikke kun hus og beskæftigelse i arv fra far til søn, men også navnet gik i arv. Var det en Hans, der fik en søn, blev førstefødte kaldt Christen, og var det en Christen, der fik en søn, blev førstefødte kaldt Hans, og navnesystemet blev kompletteret ved et mellemnavn, der entydigt viste hen til faderen. Således hed de 6 seneste generationer på skift Christen Hansen Blom og Hans Christensen Blom. Praktisk, men på sigt kan man komme til at rode lidt rundt i de ens navne.

Husets ejere:

Jens Thorsen	1692 - 1728
Jeb Jensen Thorsen	1728 - 1761
Hans Hansen Blom	1761 - 1787
Christen Hansen Blom	1787 - 1821
Hans Christensen Blom	1821 - 1845
Christen Hansen Blom	1845 - 1883

Hans Christensen Blom	1883- 1909
Christen Hansen Blom	1909- 1947
Hans Christensen Blom	1947 - 1986
Anna Cathrine Blom	1986 - 2002

Gennem de seneste knap 200 år er mange dokumenter, billeder, klædedragter, kontrabøger, lykønskningskort og genstande blevet gemt og opbevaret, og de er nu endt her hos min kone og mig. Disse har, sammen med en kortlægning af slægten, som blev påbegyndt i 1942 og afsluttet i 1988 med Erik Bloms bog *Slægten Blom fra Havnbjerg*, gjort det muligt for mig at skrive husets historie. Jeg håber derfor, at de nuværende ejere og nulevende generationer af vor slægt vil have interesse i at læse om stedet og dets mennesker.

I 2002 da min mor, som den sidste ejer med navnet Blom fraflyttede ejendommen, sagde hun til mig: ”Arne, tænk på at jeg er den første, der flytter fra huset – alle andre er blevet båret herfra”.

De første kendte på stedet

Det er ikke kendt hvor længe, der har ligget en ejendom der, hvor nu Lyngmosevej 2 i Lunden ligger. I starten af middelalderen var der ingen landsby, der hed Lunden, og ingen bebyggelse, hvor det nuværende gamle Lunden er. Sagnet siger, at landsbyen opstod efter at en anden landsby, den hed Trilletoft og lå på markerne øst for vejen Overbjerg, som fører op til Brandsbøl, nedbrændte. Efter Trilletoft var brændt blev folkene enige om, at man hellere måtte ville dele byen i to, nemlig Brandsbøl og Lunden, som skulle opføres med større afstand. På den måde risikerede man ikke, at hele byen brændte hvis der igen skulle opstå brand. Det skete nemlig hyppigt dengang man brugte levende ild i husene til opvarmning, belysning, madlavning og bagning. Betegnelsen Lunden støder man første gang på omkring 1485 som hørende til Nordborg amt. Tidligere må bebyggelsen derfor have været i privat, adelig besiddelse, og først senere blevet indlemmet i Nordborg amt.

Man ved, at på matriklen har ligget et kåd siden 1692. Kåd nummer 43 var et husmandssted, men husmanden, der boede der dengang, var tillige byens snedker. Senere generationer var ligeledes husmænd og hjulmænd. Det fungerede på den måde, at Lundens øvrige husmænd drev hjulmandens jorde mod at hjulmanden arbejdede for husmændene med at reparere landbrugsredskaber, vogne og lignende.

Den første mand på stedet var snedker Jens Thorsen, født 1675, og af skøder og fæstebreve fremgår det, at Jens Thorsen har haft kåddet siden 1692.

Hans første kone er ikke identificeret, men han blev gift anden gang i 1718 med Maren Christensen, som var født i 1683.

Med sin to koner får Jens 8 børn, hvoraf flere ikke blev ret gamle:

Jeb Jensen Thorsen født januar 1695. Han fik kåddet.

Maren Jensen, født 1699, død 1708.

Anne Jensen, født 1701.

Peder Jensen, født 1703, død 1705.

Christen Thorsen Bommand, født 1708. Fik et præste-inderstested i Svenstrup.

Maren Jensen, født 1710. Denne pige må være død før 1721.

Maren Jensen, født 1721.

Peder Jensen Thorsen, født 1724. Fik et præste-inderstested i Svenstrup.

Jens dør i 1728 og den ældste søn Jeb, der overtager kåddet, er da blevet gift med Maren Christensen. Hun dør imidlertid allerede i 1746, 22 år gammel, og Jeb gifter sig anden gang to år senere med Ellen Jørgensen.

Så vidt det vides dør Jeb i april 1769 uden at efterlade sig arvinger, da alle hans børn da allerede er døde:

Christen Jebsen, født 1726, død 1728.

Jens Jebsen, født 1728.

Maren Jebsen Thorsen, født 1733.

Christen Jebsen Thorsen, født 1737, død 1737

Den første generation Blom

Da Jeb dør i 1769 har stamfaderen til Blom slægten, Hans Hansen, som var født i Adelby ved Flensborg i ca. 1732, og som senere antager navnet slægtsnavnet Blom, bosat sig på Jeb Jensen Thorsens kåd i Lunden. Man mener, han havde tjent på en gård i Sjellerup tilhørende en helt anden slægt, som hedder Blom, så da han kom til Lunden er han nok blevet kaldt Hans Blom.

Hans Hansen var i 1761 blevet trolovet med Maren Christensdatter. Det kan vi været helt sikre på fordi et mindebræt, der stadig er i slægtens besiddelse, viser i en udskæring teksten: H HANSEN MAREN H ANO 1761. Parret giftede sig 22. maj 1762 i Havnbjerg kirke, og Hans blev dengang kaldt meget forskelligt, bl.a. Hans Hansen, Hans Hjulmand og Hans Hansen Hjulmand. Det antages derfor, at han har været uddannet hjulmand.

Navnet Blom ses første gang i kirkebøgerne ved sønnen Ludvigs dåb 1772, hvor han kaldes Hans Blom Hjulmand. Senere ved sønnen Christians dåb 1775 kaldes han igen blot Hans Hansen. Det er imidlertid meget muligt, at han kan være blevet kaldt Blom også før 1772, selvom det ikke fremgår af kirkebøgerne. Muligt er det dog at navnet Blom kan være valgt som slægtsnavn omkring 1772 i forbindelse med den Gottorpske Overrets forordning af 1771 om indførelse af slægtsnavne i hertugdømmet Slesvig.

Hustruen Maren antages at have været datter af Christen Bommand i Svenstrup, alias Christen Thorsen og søn af Jens Thorsen i Lunden. Således overtog Hans og Maren den barnløse onkel Jeb's kåd i Lunden, og da Jeb var snedker og Hans var hjulmand, kunne forretningen på den måde holdes gående.

I jordebogen over "Lunden Bys Marker på Als" fra 1771 er kådner Hans Blom noteret som den eneste kådner i Lunden og ejer af 3 tønner, 6 skæpper, 35 rudet og 24 fod jord. Opmålingerne skulle være foretaget efter "Hamburger mål.

Hans og Maren blev ikke i Lunden, for i 1787 skete der et opbrud i familien. Medens sønnen Christen og de to døtre Anna og Cathrine forblev på Als, drog Hans og Maren

nordpå til Skodborg med den ældste søn Hans og de tre yngste børn. Her købte de i følge en købekontrakt af 28. april 1787 2 styk fjerdeparter af kongelige fæstegårde, der senere benævnes "Kraggård".

Hans og Maren fik følgende børn:

Anna Hansen Blom, født 1763. Hun blev gift i Egen.

Hans Hansen Blom, født 1764. Han rejser med forældrene til Skodborg, og mange i denne gren udvandrer sidst i 1800-tallet til Iowa i Amerika.

Cathrine Marie Hansen Blom født 1766. Hun bliver gift i Østerholm på Midtals.

Christen Hansen Blom, født 1768. Han overtager senere kældet i Lunden.

Peder Hansen Blom, født 1770. Han rejser med forældrene til Skodborg.

Ludvig Hansen Blom, født 1772. Han rejser med forældrene til Skodborg.

Christian Hansen Blom, født 1775. Han rejser med forældrene til Skodborg.

Den anden generation Blom

Christen Hansen Blom overtog fødehjemmet og giftede sig i 1787, samme år som forældrene købte ejendom i Skodborg. Han fortsatte hjulmagergerningen og landbruget i Lunden sammen med sin udkårne Kirsten Christensdatter, født i Havnbjerg i 1761.

Kirsten Christensdatter og Christen Hansen Blom fik 3 børn:

Hans Hansen Blom, født 1788. Han overtog stedet.

Mathias Blom, født 1791.

Christen Blom, født 1794.

Kirsten døde i 1795, men Christen giftede sig igen, denne gang med den 17 år ældre Maren Jørgensen Struck, født i Brandsbøl i 1751. Hun overlevede i øvrigt heller ikke Christen, men døde i 1837 og Christen selv døde i 1841. I det andet ægteskab var der ingen børn.

Læser man i folketællingen fra 1803 kan man se, at der på ejendommen boede kådner og hjulmager Christen Hansen Blom, hustruen Maren Jørgensdatter Struck, hans søn Christen samt hans søster Anna og hans svigermor Anna Struck, som var født i 1725.

I 1821 gik Maren og Christen på aftægt og overlod kådnerstedet til sønnen Hans. Maren fik 16 år og Christen fik 20 år på aftægt, og man kan få en lille idé om forholdene for aftægtsfolk og de unge folk på ejendommen ved at læse om betingelserne, som blev nedfældet i følgende *Overladelses- og aftægtskontrakt* mellem far og søn.

Christen Hansen Blom og dennes ældste søn Hans Christensen Blom vedrørende Kådstedet med tilhørende hjulmagerværksted i Lunden, Havnbjerg sogn: Vi Underskrevne, jeg Christen Hansen Blom, Kådner og Hjulmand i Lunden, paa den ene, og jeg Sønnen Hans Christensen Blom sammesteds, paa den anden Side, tilstaae og bekjende herved, for os og vore Arvinger, at efterstaaende Overladelses-Contract imellem os er oprettet.

§ 1 Benævnte Christen Hansen Blom aftræder og overlader herved til bemeldte sin Søn Hans Christensen Blom, til dennes sande og fulde Arv og Ejendom, sit iboede Kaadsted med Tilhørende, ligesom dette nu befinder sig, med alle derpaa hvilende Friheder, Laster og Afgifter, navnlig Hæftelsen til Banken, som ogsaa Hjulmands-Haandværkstøiet og den øvrige Bohave, med Undtagelse af de Sager, som han, Aftræderen har aftaget og fremdeles forbeholdt sig.

§ 2 Betingelserne for denne, således beskrevne Overladelse ere følgende

1, at Antageren Hans Christensen Blom overtager og udbetaler Aftræderens, sin Faders, Gjeld, udgjørende 62r cour. eller 99 Daler 19 Sk. rdl.

2, at han til Aftræderen, saalænge denne lever, med 3 procent i Aaret forrenter 300 cour. eller 480 rbd, af hvilken Sum han efter sammes Død, efter foregaaende paa alle Sider

fristaaende Opsigelse udbetaler sine Brødre Matthias og Christen Christensen Blom hver 100r cour. eller 160rbd., som han til Betalingen forrenter samme paa forbestemte Maade.

3, at han, Antageren, af de øvrige 100r, eller 160rbd. i smaa Summer udbetaler ham, Aftræderen, hvad han i Sygdom eller Alderdom deraf maatte behøve, hvorimod Resten hjemfalder ham til Arv og Eiendom.

4, at i det Tilfælde Aftræderens Kone skulde overleve ham, han, Antageren, efter Aftræderens Død aarligen yder hende Renter til 3 procent af 100r cour. eller 160rbd.

5, at Aftræderen tilstaaes og indrømmes Besiddelsen og Afbenyttelsen af følgende i Overladelsen medindbefattede Sager, nemlig Høvlebænken, et lille Dreielad, Skrugstokken, den lille Vogn, en Vævestol, og det lille Viserværk, som trækkes med Nøglen.

6, at Antageren yder Aftræderen og hans Kone den Aftægt, som i den, ligeledes i dag fuldbyrdede Aftægts-Contract er beskrevet.

7, at samme, i den Fald Aftræderen skulde afgaae ved Døden før sin Kone, ombytter det af ham efterladende Nyttetræ med godt Brændetræ; samt 8, at han paa sine Bekostninger lader Aftræderen og hans Kone efter deres Død besørge en anstændig Jordefærd overensstemmende med Byens Skik og Brug; til hvilke samtlige betingelsers nøiagtigste Opfyldelse han, Antageren, herved forpligter sig.

§ 3 Til Slutning frasige Parterne sig gjensidigen alle Udflugter, som imod denne Overladelses-Contract kunde optænkes, meget mere villende, under Pantsættelse af deres Gods og Bohave, med Tilstaaelse af Protocollationen i Gjeld- og Pante-Protocollen, at samme usvigelig skal vorde efterlevet.

Det til Bekræftelse er denne Acte, efter skeet Forelæsning af Parterne egenhændigen underskrevet og Underskriften paa Rettens Vegne bevidnet. Som er skeet i Igen-Ting den 29de Junii 1821.

In fidem E.G.J. Fürsen

Ifølge samme Dag afsluttede Aftægts-Contract, er Aftræderen Christen Hansen Blom og dennes Kone under de sædvanlige Clausulen tilskrevet

- 1, fri og forsvarlig Huusværelse
- 2, et firkantet Stykke Haugejord vesten for Huset, otte Favne langt og fire Favne bredt, med de deri staaende Frugt- og andre Træer,
- 3, Hugget i Hegningen mod Gaden for Værkstedet til Abildgaardens Led,
- 4, et Stykke Land paa den anden Side af Hegnet fra Renden til Tvergaarden, 7 Favne i Længden og 6 Favne i Bredden med Humle og Træer, som og hugget i Hegningen,
- 5, fri Brødbagning,
- 6, fri Adgang til Qvernen for at male Korn,
- 7, saa mange Spaaner som behøves til at kaage ved aarligen.
- 8, Korn
 - a, tolv Skjepper Rug
 - b, to Tønder Ryg
 - c, En Tønde Boghvede
 - d, en Skjeppe Ærter
- 9, et halvt fedt Svin af det Bedste, om der haves flere paa Stedet
- 10, det bedste Lam, naar der slagtes Faar
- 11, tre Pund Uld,
- 12, Smør a, tyve Pund om Sommeren, b, tolv Pund om Vinteren
- 13, nymalket Mælk i Ugen a, fire Kander om Sommeren, b, over to Kander om Vinteren, saa længe køerne give Mælk, hvilken Aftægt endnu, ifald han, Aftægtsmanden, skulde overleve sin nuværende Kone og hverken gifte sig igjen eller tage et Fruentimmer til sig, forøges med
- 14, fri Vask og Reenlighed samt
- 15, tolv Alen Hør- og sex Alen halvblaar-Lærred i Aaret.

§ 4. Men skulde Aftægtsmanden afgaae ved Døden før sin nuværende Kone, saa nyder hun efter hans Død ikkun følgende Aftægt

- 1, til Bolig tre Fag fuldkommen godt indrettet Aftægtshuus
- 2, Afbenyttelsen af det vesten for Huset beliggende Stykke Haugejord.
aarligen
- 3, Korn sex Skjepper Rug, sex Skjepper Byg, to Skjepper Boghvede
4. et Vrimpel Smør og
- 5, Halvandet Liispund Flesk,

§ 5. I Tilfælde endelig at Aftægtsmanden skulde opleve sin nuværende Kones Død og enten gifte sig igjen eller tage et aldrende Fruentimmer til sig, som vilde lade Stedet tilskrive sit Efterladenskab, forsikres ogsaa hun i Aftægt efter hans Død

- 1, frit Huusly
- 2, Afbenyttelse af det omtalte Stykke Haugejord vesten for Huset med det æbletræ, som staaer i Hjørnet ved Gadesiden næst Værkstedet.
aarligen
- 3, Korn to Skjepper Rug, en Skjeppe Byg og en Skjeppe Boghvede
- 4, syv Pund tørt røget Sideflesk og
- 5, sex Pund Smør.

In fidem E.G.J. Fürsen
(Egen-Ting den 29 Juni 1821)

Den tredje generation Blom

Ejendommen blev i 1821 overtaget af Hans Hansen Blom, født 1788. Han var netop blevet gift med Anne Cathrine Jørgensen fra Havnbjerg. Da hun dør i 1828, gifter Hans sig igen, denne gang med Helene Thomsen Kehlsen fra Elsmark. De opgiver at blive i Lunden, og flytter den 1. maj 1845 til Hundslev, hvor de havde købt et større sted med plads til to heste. Glæden blev desværre kort, idet Helene døde i august samme år. I 1846 giftede Hans sig tredje gang, denne gang med Anne Marie Thorsen fra Egen. Han dør i 1857 i Hundslev som kådner *mens han stod og satte brød i ovnen*, som der står i kirkebogen.

Hans fik i alt 6 børn. Kort tid efter overtagelsen af ejendommen i Lunden fødtes den ældste søn, Christen Hansen Blom. Hans og Anne Cathrine får desuden sønnen Jørgen Hansen Blom, hvis børnebørn mange år senere kommer til at optræde i historien. Det er nemlig Jørgen Hansen Blom, født 1884, som i 1950 og 1960'erne sammen med Mads Clausen producerede Blomfoss-mejetærsker, og Hans Hansen Blom, født 1886, der blev gartner i Sønderborg, og som byggede ejendommen i Sønderborg, hvor restauranten *Huset Blom* i dag har til huse.

Hans børn:

Christen Hansen Blom, født 1821. Han overtager ejendommen.

Jørgen Hansen Blom, født 1824. Flytter med til Hundslev, hvor han bliver boelmand og dør i 1876.

Christine Hansen Blom, født 1826.

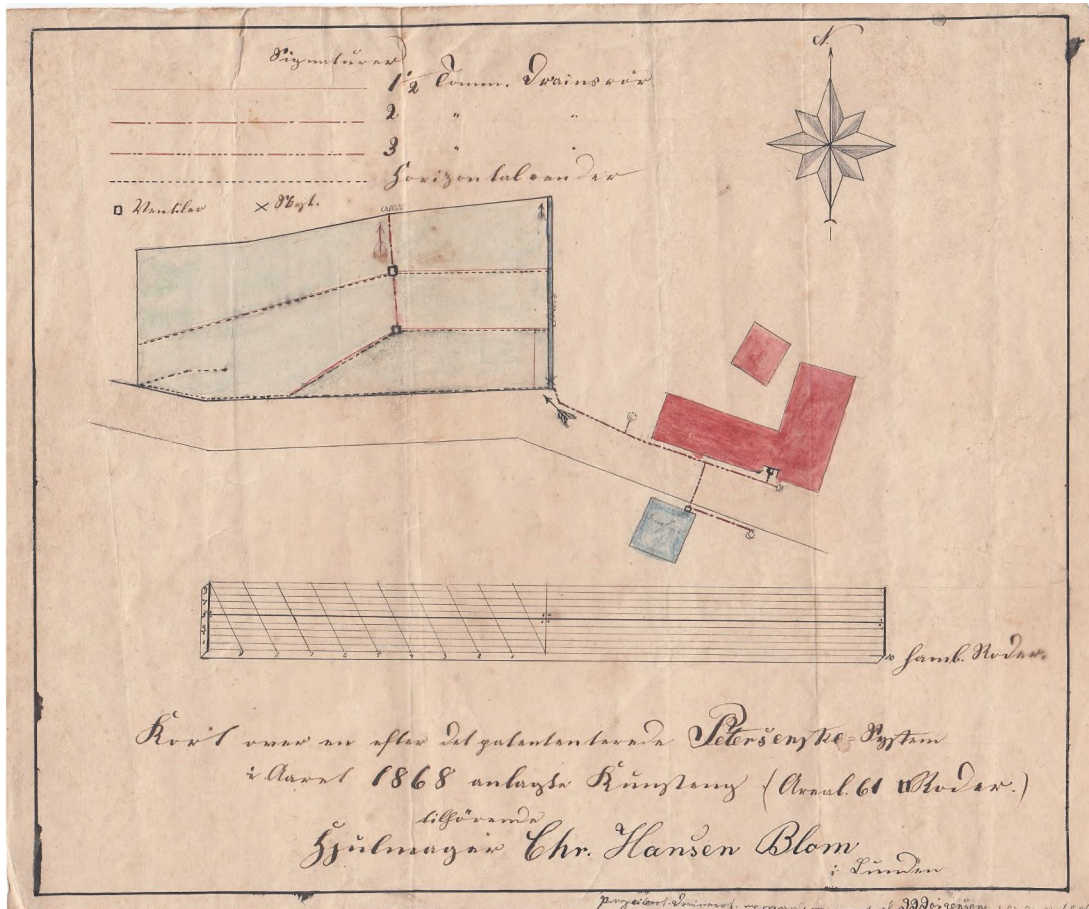
Anne Hansen Blom, født 1826.

Peter Hansen Blom, født 1829. Bliver gæstgiver i Sønderborg på Hotel Sønderjylland, hvor han dør 1889.

Hans Hansen Blom, født 1839. Han bliver karetmager i Sønderborg, hvor han dør 1915.

Huset

Ud fra de ældste tegninger og matrikelkort ved vi lidt om husets grundrids og beliggenhed.

På det første kort, som er dateret 1868, ser vi ejendommen og branddammen. Kortets formål er at angive drænrørenes placering på ejendommen.

På det næste udaterede kort, formentlig ca. 1876, gør byens branddam det muligt entydigt at afgøre ejendommens beliggenhed.

Branddammen eksisterede helt op til omkring år 2000, hvor den blev fyldt op og udlagt til græsmark. Indtil omkring år 1950 lå der et sprøjtehus mod vest i forbindelse med dammen. Se side 39.

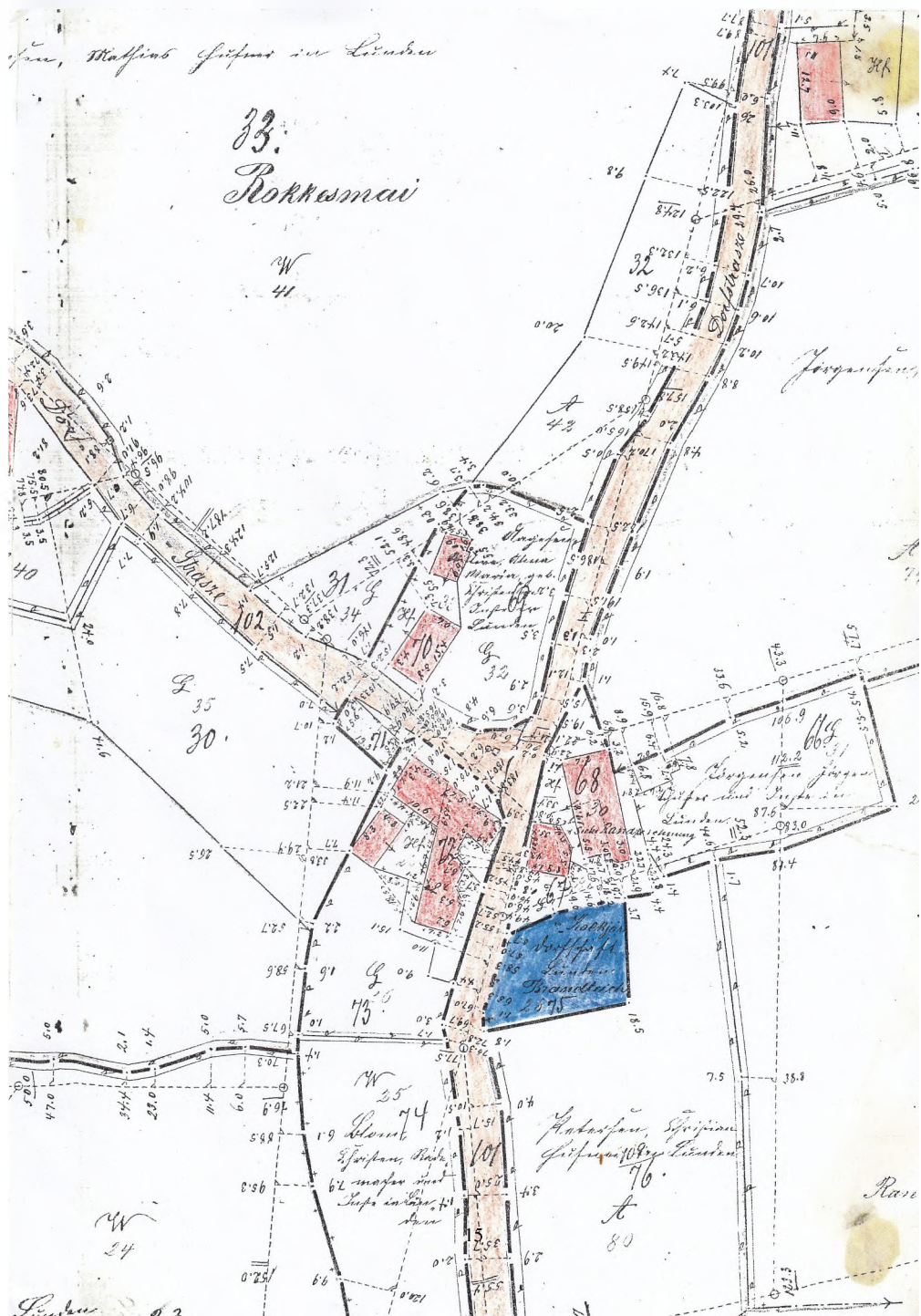
Lyngmosevej 2 er markeret som ejendommen nr. 72. Stuehuset lå dengang med facaden mod øst og hjulmagerværkstedet med facaden mod syd overfor branddammen. Den placering af værkstedet har haft et praktisk formål, idet dammen er blevet brugt i forbindelse med hjulmager-håndværket når varme jernringe hurtigt har skullet køles ned efter at være blevet monteret på vognhjul. Da blev de simpelthen smidt i branddammen.

Den fritliggende bygning mod nord antages at være aftægt.

Plan, Mappe des Guts in Lüneburg

33. Rokkumai

W
41

Den fjerde generation Blom

Den næste generation på ejendommen er Christen Hansen Blom, der var født i 1821 og som overtog ejendommen i 1845 samme år, som han blev gift og faderen flyttede til Hundslev.

Christen opnåede en høj alder, han døde i 1908 i en alder af 87 år, og det var i hans tid, at hjulmagerværkstedet havde sin storhedstid. Fra Matthias Matthiesen ved vi, at Christen havde ansat 3-4 svende og en læredreng. I hjulmagerværkstedet mødtes Lundens bønder og drøftede byens ve og vel – et slags tingsted, hvor stridigheder blev afgjort. Det fortælles ligeledes, at da Christen engang var dårligt gående, flyttede han sit håndværkstøj ind i køkkenet, hvor hans kone desværre faldt over noget værktøj og brækkede hoften.

Det forlyder ligeledes, at Christen ved siden af hjulmageriet fremstillede malt til ølbrygning. Malt er korn, som regel byg, der er gjort fugtigt og bragt til spiring, men spiringen stoppes ved tørring inden planten begynder at gro. Brugte man malt fra Blom fik øllet en delikat smag, sagde man, og man mente, det var fordi der blev brugt vand fra dammen til fremstilling af malten – dammen, der også blev brugt til vanding af køer og heste, og hvor der kommer noget ind, skal der som bekendt også noget ud.

Christen blev i 1845 gift med den 4 år ældre tjenestepige Anne Marie Aagesen, født i Brandsbøl 1817 og døde i 1899, måske som følge af den brækkede hofte. Se deres billeder på næste side. Deres børn:

Anne Cathrine Christensen Blom, født 1847. Hun druknede 9 år gammel i dammen overfor ejendommen.

Hans Christensen Blom, født 1850. Han overtog ejendommen.

Peder Christensen Blom, født 1855, død 1925. Han blev karetmager i Brandsbøl.

Christen Christensen Blom, født 1858, død 1940. Han blev husmand i Bærensmølle.

Ved folketællingen i 1855 boede kådner og hjulmager Christen Hansen Blom på ejendommen sammen med sin hustru Anne Marie Aagesen og deres 2 børn Anne Cathrine og Hans. Der var også en tjenestekarl Jørgen Jørgensen Bøtzau fra Bække og en tjenestepige Anna Cathrina Jensen fra Stevning. I ejendommens aftægtshus boede der en ugift daglejer ved navn Anne Marie Christensen fra Brandsbøl og en ugift syerske ved navn Anne Christine Christensen, ligeledes fra Brandsbøl.

Ved folketællingen i 1860 boede Christen fortsat på ejendommen sammen med sin hustru Anne Marie og deres nu 3 sønner Hans, Peter og Christen. Desuden var tjenestepigen Ane Margrethe Christensen fra Brandsbøl der stadig, og ligeledes i aftægten boede stadig den Anne Marie Christensen, der levede af at lave håndarbejde, samt Anne Christine Christensen fra Brandsbøl, der levede af at væve. De samme tre personer, som fem år tidligere.

Den femte generation Blom

Den næste generation på ejendommen ved vi ikke så meget om. Det var Hans Christensen Blom, født 1850, og han blev den sidste egentlige hjulmager i Lunden. Han døde allerede som 59-årig i 1909, blot 1 år efter sin far. I 1882 blev han gift med Mette Marie Jessen, som var født i Søst i Rise sogn i 1850. De var begge over 30 år gamle da de blev gift. Det antages, at de fandt sammen gennem Mette Maries plejemor, som hun kom til efter faderen død i 1856. Plejemoderen var nemlig datter af mølleren i Dybbøl, Matthias Christensen Blom, der var født i Lunden 1791, og således kusine til Hans' far. I 1880 opholdt Mette Marie sig i Sebbelev, hvor det af kirkebogen fremgår, at hun stod fadder til en Kirstine Blom, som var ud af Blom Lillemølle/Sjellerup-slægten.

I forbindelse med dette generationsskifte blev ejendommen udvidet med fløjen mod syd. Hidtil havde huset haft facaden mod øst og en lille stald vinklet på mod vest, men da Hans skulle overtage bedriften i 1883 blev der bygget en fløj med facaden mod syd med 5 rum: Køkken, soveværelse, to stuer og forstue.

Bemærk en mindre fejl på tegning side 19, hvor den ældre generation benævnes Chr. Chr. Blom – det skulle retteligen være Chr. Hansen Blom, hvilket også fremgår af underskriften.

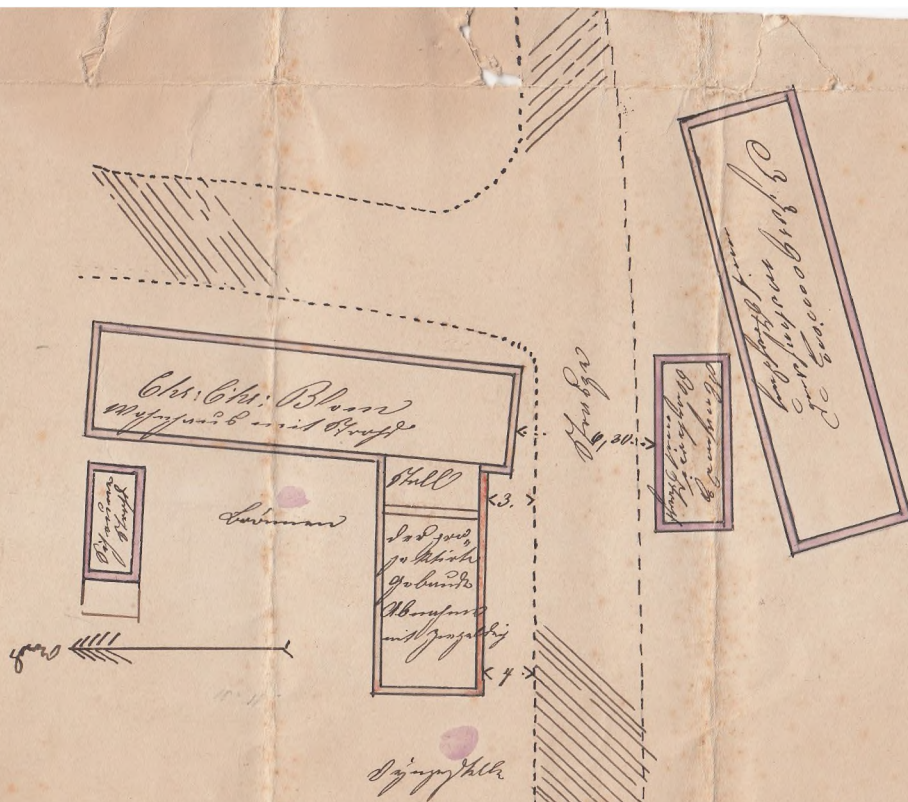
Mette Marie Jessen og Hans Christensen Blom fik børnene:

Christen Hansen Blom, født 1884. Han overtog ejendommen.

Anna Marie Hansen Blom, født 1886.

Se billeder af den lille familie på næste side.

Lissdorf im April 1883.

Der Besitzer
Christen H. Blom

Prüfungslane

Den sjette generation Blom

I november 1899 kom den 15 årige Christen i mesterlære hos hjulmager M Thonesen i Broballe. Læretiden varede 3 år, og det antages, at han efter læretiden hjalp til i værkstedet hos sin far og bedstefar. Det blev imidlertid vanskelige år for den unge Christen, da han som 24 årig mistede sin bedstefar, året efter mistede han sin far og tre år efter døde moderen. Christen var da 27 år, ugift og alene på ejendommen.

Søsteren havde på det tidspunkt giftet sig i Guderup med Nikolaj Madsen, som i 1918 faldt i Rusland under 1. Verdenskrig.

To år efter moderens død gifter Christen sig i 1914 med Anne Marie Jørgensen, der var født i 1891 i Klingbjerg, og året efter blev deres første søn, Hans Christensen Blom, født. Lykken varede dog kort, idet Christen ligesom mange andre dansksindede sønderjyder, blev indkaldt til 1. Verdenskrig, hvor han gjorde tjeneste fra maj 1916 til december 1918. Således fortsatte trængslerne, da hans kone måtte være alene under krigen med sønnen på husmandsstedet i Lunden, hvor hun var flyttet ind ved giftermålet.

Efter hjemkomsten sidst på året 1918 antages det, at hjulmagerværkstedet har ligget stille i flere år, hvorfor Christen nok ikke har ønsket at starte det op igen, men i stedet ernære sig som husmand.

I oktober 1919 fik de søn nr. 2, Jørgen Christensen Blom, som i 1942 blev maskinarbejder på Danfoss og blev den første timelønnede medarbejder, der opnåede 40 år jubilæum. I 1954 byggede han huset Lyngmosevej 4, hvorfra hans kone drev købmandsforretning indtil 1968. I 1981 blev dette hus købt af nevøen, Arne Hansen Blom.

I oktober 1920 købte Christen jord af Christen Christensen, Elsmark, nemlig parcellen Langhøj, som var på 1 ha, 68 ar og 47 m² for 6.738,80 kr.

I december 1922 bliver der installeret elektricitet i ejendommen af Sønderborg og Åbenrå amts elektricitetsforsyning, som ligeledes leverer en 5 hk motor og en 5 hk motorvogn.

Anne Marie og Christen Hansen Blom med sønnen Hans Christensen Blom, født 1915.
Bemærk, drengen er iklædt kjole.

Christen, der efterhånden var 6. generation på ejendommen, var fra 1932 til 1945 medlem af Havnbjerg Menighedsråd. Han ernærede sig som husmand på sine ca. 15 tønder land, hvilket ikke var jord nok til at det kunne ernære en hel familie, så i 1942 ansøgte han om at forpagte 2 ha præstegårdsjord. Det blev imidlertid ikke til noget, idet den hidtidige forpagter ikke havde misligholdt sine forpligtelser, og derfor ikke uden videre kunne opsiges. Nedenfor ses huset i 1936.

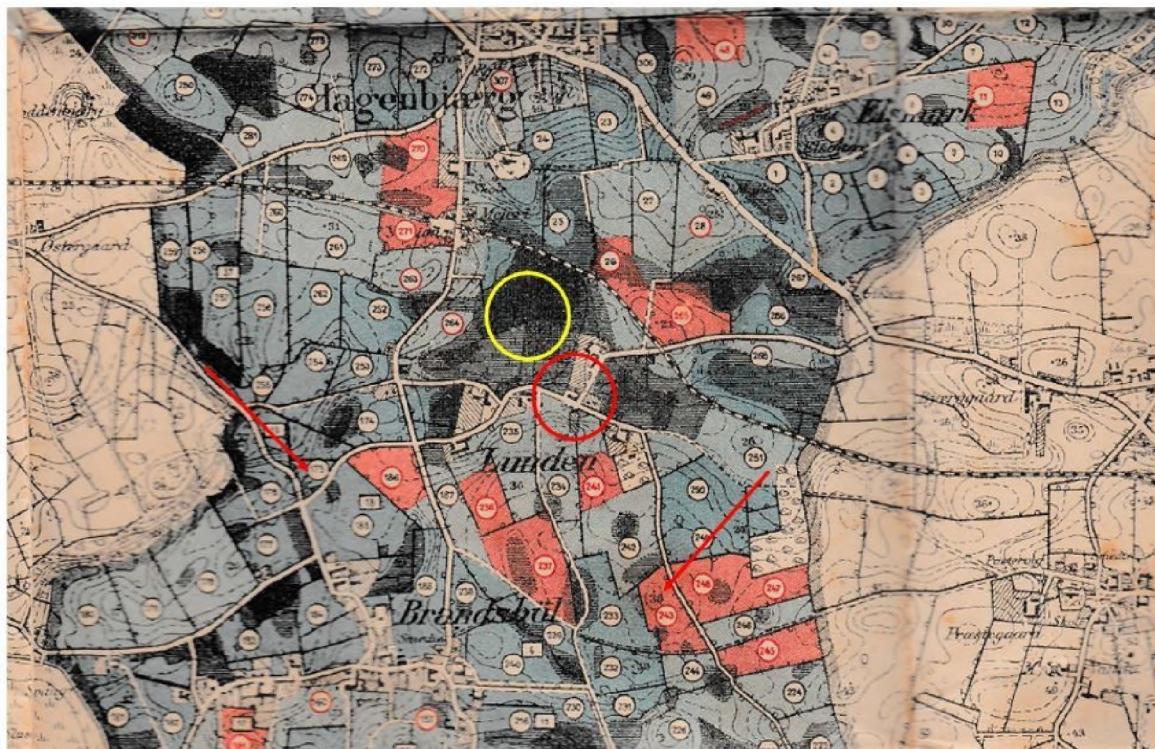

Sagen verserede i lang tid, hvor formand for Sønderborg Amts husmandsforening Andreas Schmidt, Fauherholm ved Tandslet, argumenterede for at tilgodese de små, indeklemte husmænd med præstegårdsjord. På trods af at pastor Nehm havde frarådet det, endte sagen i en afstemning i menighedsrådet, hvor stemmerne kom til at stå 3 for og 3 imod, og dermed blev den lille husmands ønske ikke opfyldt. Nedenfor ses huset i 1939.

Nedenfor uddrag af kort fra 1927. Markerne tilhørende ejendommen vist ved røde pile. Tørvemosen vist med gul cirkel. Ejendommens placering vist ved rød cirkel.

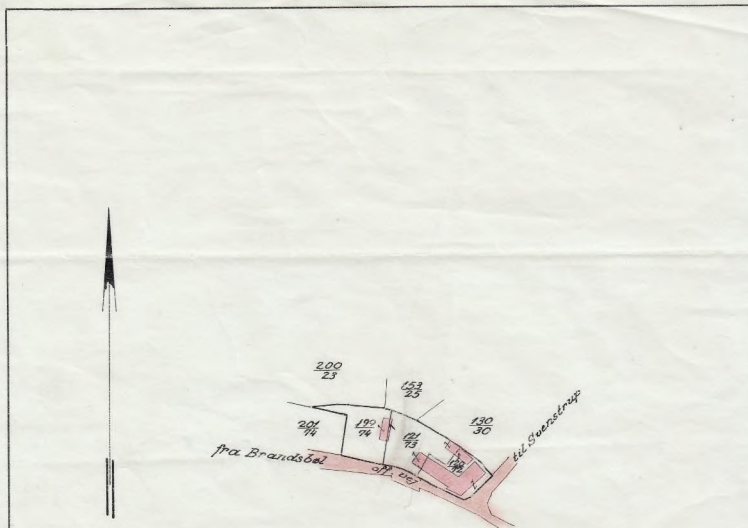
På næste side et matrikelkort fra 1934; måske udarbejdet i forbindelse med opførelsen af svineladen, som blev finansieret af penge fra Anne Maries rige onkel i Amerika.

led-nr.

af-ert-nr.

FREMtidig Ejer: *Landmand Hans Christensen Blom*

Kortblad 3

ART. NR. 16

Lunden

SOGN: *Havnøbjerg*

HERRED: *Als herred*

AMT: *Åbenrå-Sønderborg*

Areal ifølge matriklen 1691 m²

Afrids efter matrikelkortet

Udfærdiget ~~med~~ *med* af

Amtslandinspektoren i *Sønderborg*

den 7. juli 1962

Målforshold 1: 2000

200 m

K.C.

E. J. nr. 279/1962 *Gebyr kr. 11.00*

Form. nr. U 4 a (maj 62).

E. V. Gregersen
E. V. Gregersen

I oktober 1943 laver han et mageskifte med Anna Petersen, Lunden, således, at han overtager et areal på 1,2 ha af parcel 45 i Storhaven, som ligger lige ved siden af Christens egen mark kaldet Langhøj, mod at Anna Petersen overtager et areal i mosen på 0,75 ha. Dette ønsker forpagteren på Anna Petersens gård, Peter Diederichsen, nemlig at anvende til tørveproduktion. Det er der, hvor vi i dag har Lunden mose.

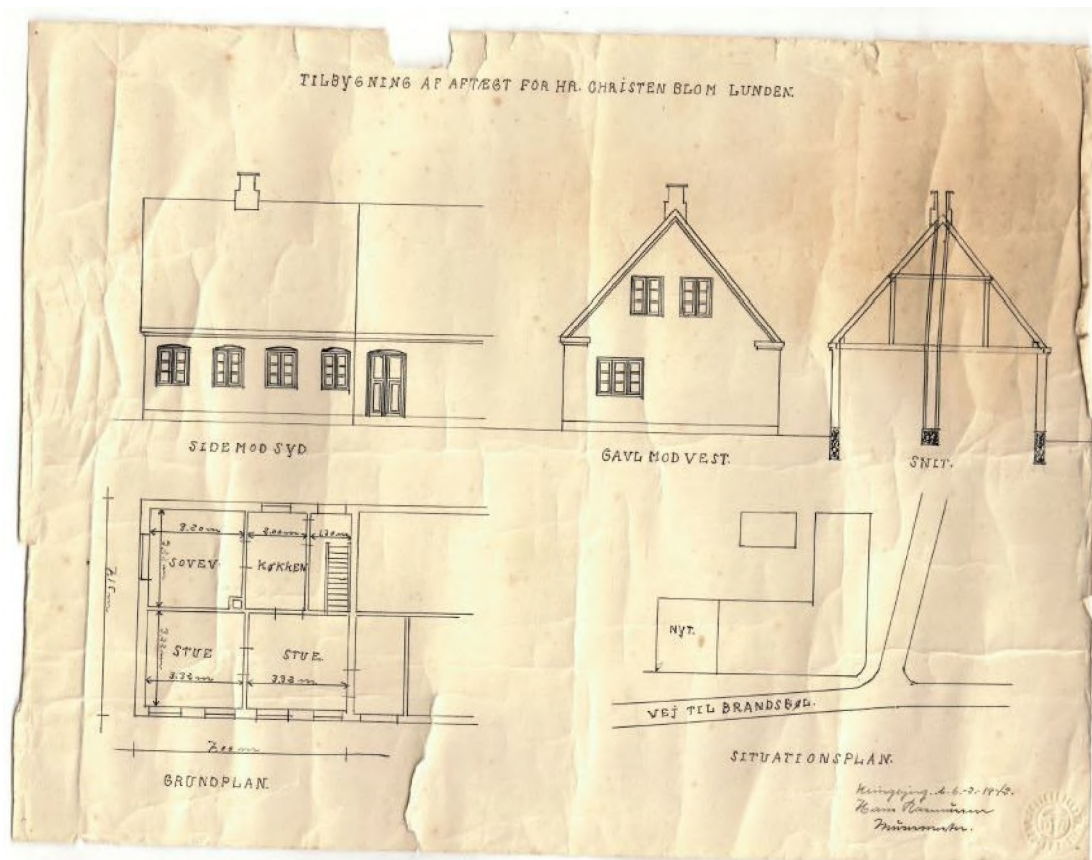
Sønnen Hans havde i 1942 indgået ægteskab, og han forpagtede jorden af sin far de første år mens man planlagde generationsskiftet. Det blev gennemført i 1947

En vigtig del af pensionsplanerne var opførelsen af en aftægt, og det blev foretaget ved at ejendommen blev forlænget med 4 fag mod vest, som skulle tjene som aftægtsbolig. Her boede Christen og Anne Marie indtil deres død i henholdsvis 1967 og 1971.

Murerarbejdet udførtes af bygmester Hans Rasmussen, Klingbjerg, snedkerarbejdet af Snedkermester Frederiksen, Lavensby, elektrikerarbejdet af A. Boysen, Nordborg, og malerarbejdet af Christian Petersen, Stakkelhøj.

Som en af de sidste ting blev initialerne CB og MB sat op på vestgavlen, så ingen kunne være i tvivl om, at her boede Christen og Marie Blom.

Her mureresterens skitse af aftægten og hans prisoverslag.

Overens på tilbygning af Arbejdshøj for

Kr. Husmand Christen Blom Lunden.

		Arbejdsløn. Materialer.	
<u>Murerarbejdet.</u>		136,00 Kr.	254,20 Kr.
Jord og Betonarbejdet.		516,00 -	1026,15 -
Murerarbejdet		214,50 -	425,50 -
Tækarbejdet (Vinzetasteten)		372,00 -	138,95 -
Ud, og indvendig Endearbejde		30,00 -	480,00 -
Tækeloven og Komfur			
<u>Tæmmerarbejdet.</u>			
Afbinding og Højning af Tæmmer		155,60 -	413,15 -
Lægning		21,00 -	135,00 -
Horskalning og Sæ.		45,00 -	174,40 -
<u>Snekkerarbejdet.</u>			
8 Stk. Vinduer med Glas		135,00 -	269,00 -
5 " indvendige Døre		110,00 -	190,00 -
1 " Bagdør med Glas		24,00 -	35,00 -
1 " Indgangsdør med Glas		40,00 -	95,00 -
4" Bræddegulve 38,60 cm.		58,00 -	402,00 -
Loft III Sortering 45,00 cm.		40,00 -	292,00 -
<u>Blikkenslager og Smedearbejdet.</u>			
Tætrender og Koldbærre.		45,00 -	119,00 -
Murankere		5,60 -	12,00 -
<u>Elektrikerarbejdet.</u>			
Installation af 7 Lampesteder			350,00 -
		1950,70 Kr	4775,35 Kr.

Arbejdsløn 1950,70 Kroner.

Materialer 4775,35 -

6726,05 Kroner.

Klingbjerg, d. 28. Februar 1942.

Hans Rasmussen.
Mestermedfor.

I juni 1947 oprettedes der en overladelleskontrakt mellem Christen og sønnen Hans. Jordarealerne opgøres da til at være 3,8 ha (art nr. 16 og 57) og 1,9 ha (art nr. 35 og 64), og ejendommen er på det tidspunkt vurderet til 16.800 kr. Ifølge bogen *Danske Landmænd og deres indsats*, udgjorde besætningen på det tidspunkt 1 hest, 5 køer, 2 ungvæg og 4 svin.

Aftægtskontrakten indeholdt følgende:

- a. Fri afbenyttelse af den vestlige ende af stuehuset samt det havestykke, der ligger ud mod vejen. Udvendig vedligeholdelse påhviler ejendommen ejer.
- b. Årligt skal leveres 200 kg hvede, 150 kg byg, 200 kg spisekartofler. Til jul et slagterisvin på 115 kg levende vægt. Ugentligt skal leveres ½ kg mejerismør, dagligt ½ l mælk og skummet- og kærnemælk.
- c. Årligt skal leveres 3 kubikmeter fagott (ukløvet brænde) og 1 læs kvas.
- d. Fri vask og renholdelse, fri benyttelse af brønd, fri befordring med hest og vogn, fri staldgødning til haven, fornøden hjælp og pleje ved sygdom og alderdom.
- e. Skulle aftægtsfolkene tage bolig andetsteds, skal ydelserne leveres til den nye bopæl.

Ydelsernes værdi blev anslået til 570 kr. årligt.

Anne Marie Jørgensen og Christen Hansen Blom fik børnene:

Hans Christensen Blom, født 1915. Han overtog ejendommen i 1947.

Jørgen Christensen Blom, født 1919, død 1993.

Næste sider: Anne Marie og Christen og børnene, og ejendommen sidst i 1940'erne. Bemærk den manglende kvist.

Den syvende generation Blom

Hans Christensen Blom, født 1915, kom 1. november 1931 ud at tjene. Hans første plads var hos Peter H Bladt i Lunden, hvor han var 4 år. Herefter var han hjemme i 2 år indtil han 1. november 1937 kom ud at tjene igen, denne gang hos forpagter Matthias Matthiesen i Lunden.

Hans var meget nationalt bevidst, han var medlem af Det Unge Grænseværn og så begyndte han at gå til folkedans ved Fjelkings, hvor han traf Anna, som var fra Bakkely ved Tandslet. Hun tjente hos pastor Nehm i Havnbjerg præstegård og senere hos Claus Christensen i Lavensby, og som Hans skriver i sin dagbog for 19. april 1941: *Om aftenen til gymnastikopvisning i Svenstrup. Jeg fulgte Anna hjem for første gang.* I august blev de forlovet og i juni 1942 blev de gift i Havnbjerg kirke og Anna flyttede til Lunden. De fortsatte med at gå til folkedans, og efter giftermålet kom Anna til at lede folkedans i Svenstrup indtil midt i 1940'erne. Ejendommen overtager de dog ikke før i 1947, hvor de havde fået tre børn. I disse år tjente Hans og Anna til dagen og vejen ved husmandsbruget og supplerede indtægterne ved kaninavl og for Anna's vedkommende ved at sy for familie og venner.

I 1955 begyndte Hans at arbejde på Danfoss, og jord og udbygninger blev forpagtet af Peter H Bladt, der senere kom til at eje Skadborg. I 1959 ophørte forpagtningen idet jorden blev solgt til fabrikant Mads Clausen, der skulle til at bygge fabrikker i Lunden. Mads kunne imidlertid ikke købe den jord, han havde brug for, idet lodsejerne forlangte jord for jord. Således opkøbte han jord af de små husmænd, som til gengæld blev garanteret arbejde på Danfoss. De opkøbte parceller overlod Mads til de lodsejere, der havde den jord, han selv skulle bruge, og selv fik han de ønskede arealer. Hans arbejdede på Danfoss indtil efterlønnen blev indført 1.1.1979, og han kunne gå på velfortjent pension. Anna tog ligeledes arbejde på Danfoss, hvor hun var fra 1960 og til 1982, hvor hun kunne gå på efterløn.

Dec 49	Junga en Frugttræ	10 00	
	Orla en "	8 00	
	Leo en "	7 00	
	Leo lange Børstebænder	5 50	
	Leo korte "	2 50	
	Junga lange Børstebænder	7 00	
	Junga Kæderdel "	4 00	
	Orla Børstebænder	<u>4 00</u>	
	betalt.	<u>48 00</u>	<u>48 00</u>
Jan 50	Orla Skjorte syet		
	Lønløn	4 00	
	6 Knapper a 10 Øre	<u>0 60</u>	
	betalt.	<u>4 60</u>	<u>4 60</u>
	Orla Skjorte syet		
	Lønløn	4 00	
	6 Knapper a 10	<u>0 60</u>	
	Stof	<u>1 00</u>	
	betalt.	<u>5 60</u>	<u>5 60</u>

Uddrag af Annas kassebog fra december 1949/januar 1950 for syning af tøj til Jørgen og Maries børn.

Husets facade fotograferet
1943.

Det er Christen i
barnevognen.

Husets gårdsrum fotograferet
1943. Bemærk brønden med
vandpumpen bag hegnet.

Det er Christen, der sidder i
gruset.

Sommerstemning på
havebænken med
børnebørnene 1949.

Sprøjtehuset ved
branddammen, nedbrudt
omkring 1950.

Efter Hans' forældres død blev aftægtens to stuer ud mod vejen inddraget i beboelsen. Som man kan se nedenfor blev hoveddøren ud mod Lyngmosevej sløjfet, og en ny etableret på husets bagside ud mod gårdspladsen. Den gamle forstue kom med til stuen, det gamle soveværelse blev ny forstue og det nye soveværelse blev indrettet op mod stalden.

I midten af 1970'erne blev der indlagt kommunevand, og brønden blev sløjfet.

Hans døde i 1986 og Anna i 2006.

Anna og Hans Christensen Blom fik børnene:

Christen Hansen Blom, født 1942, død 2007. EDB-medarbejder på Danfoss og boede i Havnbjerg.

Marie Christine Hansen Blom, født 1944, bopæl i Havnbjerg.

Jørgen Hansen Blom, født 1946, død 1984. Værktøjsmager på Danfoss.

Arne Hansen Blom, født 1954. Ingeniør på Danfoss og købte i 1981 farbroderens hus Lyngmosevej 4.

På næste side ses børnene foran huset i 1958.

Da ejendommen i 2002 blev solgt til Henrik Valentin, havde Christen og Marie for længst bygget sig et hus i Havnbjerg og Christens søn var ikke blevet opkaldt efter farfar, Jørgen var død, og Arne havde i 1981 købt farbroderens hus Lyngmosevej 4.

Sådan sluttede 350 år med Blommer i det familiens slægtsforskere kalder *Stamhuset* .

Familiegravstedet ved Havnbjerg kirke hvor alle generationerne ligger begravet.

Kilder:

Alsnissen.dk: administreres og vedligeholdes af Egen Sogns Lokalhistoriske forening.

Lunden: Kåd nr. 43 <http://www.alsnissen.dk/default.asp?side=1115>

Blom, Erik: *Slægten Blom fra Havnbjerg*. Kbh.: Eget Forlag, 1988

Matthiesen, Matthias: *Lunden i gamle dage*. Fortalt i 1971. CD-Rom.

Danske Landmænd og deres Indsats. Bd. II. Nationalt Bogforlag, 1947. Heri s. 311-12

SHP236291-1

Denne bog er skabt på solentro.dk
Ansvarlig udgiver er Arne H Blom.